

از لابلای یادداشت‌ها و نیشته‌های روزمره ام

مشکل انتخاب زعامت و دغدغه خاطر بازیگران خارجی

توسعه محوری در دولت و الزامات سیاست خارجی
مقایسه مدل عددی در تحقیقات کاربردی علوم

مدل‌های جغرافیای توسعه و جغرافیای اقتصادی
بررسی و تحلیل متغیرهای سیاسی - اجتماعی
توسعه پایدار و محدودیت‌های سنتی
مدیریت بحران منظومی

نظام برآمده از انتخابات شفاف، بمنظور دستیابی با اهداف و تنظیم عملکرد هایش، باید سیاست‌های اصولی و منطقی را تحقق بخشد. پیاده نمودن اصول نیز برای نظام مبتنی بر آرای مردم از قبیل استقلال سیاسی، استقلال اقتصادی، استقلال فرهنگی و استقلال امنیتی، از اهمیت منحصر بفردی برخوردار می‌باشد. ما باید معتقد به هویت ملی خویش بوده و بآن مباحثات نماییم. منافع ملی در رابطه با هویت ملی معنا و مفهوم می‌یابد. نیروهای مردمی را پدیده مهم و عامل اقتدار باید محسوب نمود. ملت افغان باید از حاشیه به متن وارد شود.

سخن در مورد بحث حاضر را با این پرسش و از اینجا آغاز می‌نمایم که تکلیف نهایی ساختار قدرت در کشور ما چه زمانی مشخص خواهد شد؟ خاطر نشان باید نمود که چندی قبل انتخابات ریاست جمهوری در کشور برگزار گردیده اما تاکنون که بیشتر از یکماه از ختم آن می‌گذرد، از اعلام نتایج آن اصلن خبری نیست. درباره انتخابات یادشده در کشور فقط همینقدر باید یادآور شد که در مجموع و در نتیجه عملکردهای پنج ساله حکومت وحدت ملی از یکجانب و از جانب دیگر نبود امنیت لازم، می‌توان از تحریم انتخابات توسط اهالی و باشندگان کشورهای یادآور بعمل آورد. اصلاحات ساختاری باید صورت عملی بخود اختیار نماید. اما مردم و باشندگان کشورهای یادآور نخست منتظر اعلام نتایج انتخابات اخیر ریاست جمهوری کشور می‌باشند. در چنین وضعیتی، بحث تعیین تکلیف در مورد ساختار و مرکز اصلی قدرت در افغانستان و پذیرفتن مسؤلیت‌ها، به صورت گوناگون مطرح بحث قرار می‌گیرد.

همه و بویژه نخبگان سیاسی کشور از نوعی بی‌رمقی و سکون در انتخابات اخیر بمقایسه با دورهای قبلی انتخابات ریاست جمهوری سخن می‌گویند. بسیاری هم چنین می‌پندارند که ممکن مردم بدنبال هیچیک از کاندیدها (اشرف غنی و عبدالله) نرفته که در نتیجه آن یک جریان پوپولیستی وارد عرصه گردیده و آسیب‌های زیان‌باری به فضای سیاسی کشور وارد نماید، چه مردم کشور را در پی آن می‌باشند تا نتیجه انتخابات اخیر، تغییر معناداری را با خود به‌مراه داشته باشد. بنظر من قایل گردیدن فرصت به نیروها و چهره‌هایی که از توان مندی ایجاد تغییر در وضع کنونی کشور برخوردارند، گره‌گشای بسیاری از معماهای موجود در کشور محسوب می‌گردد. نباید فراموش نمود که هر دو تیم انتخاباتی "دولت‌ساز" و "تغییر و تحول" باید توجه داشته باشند که انتخابات ریاست جمهوری در کشور به بازی نمایشی مبدل نگردد. در واقعیت امر، اگر مسیرهای موجود سبب رفع بن بست کنونی نشوند

معنایی جزگسترش دامنه بحران، مفهوم دیگری دربرنخواهد داشت. نباید در پی ظواهر قضایا بود، بلکه منشأ و علت های بحران کنونی در کشور را باید جستجو و ریشه یابی نمود.

با وجود آن، با سپری گردیدن مدت زمانی از انتخابات اخیر ریاست جمهوری کشور، تاکنون حتا از اعلام نتایج مقدماتی شمارش آراء نیز خبری نیست، کاین امر، سبب ایجاد ناراحتی و نا رضایتی هایی میان اهالی کشور گردید. با انجام کمپاین های انتخاباتی کاندیدها، انتخابات یادشده با اندکی تغییر زمانی، اما تدویر پذیرفت. در مرحله نخست، بتعداد ۱۵ تن بنمایندهای از ائتلاف مختلف کشور، بمنظور شرکت در انتخابات متذکره نام نویسی نمودند. اما تاکنون طبق نظرسنجی ها، فقط اشرف غنی و عبدالله بمتابه کاندیدهای پیشنهاد محسوب می گردند که بویژه در ایام پسین مبارزات انتخاباتی، رقابت های آشکاری میان آنها بمشاهده می رسد. با این حال چنین وضعیتی، علاقمندی هموطنان را باصل انتخابات کاهش بخشید.

در آستانه انتخابات ریاست جمهوری کشور، ارگان های نظارت بر امور یادشده، در مورد علاقمندی اندک مردم کشور به انتخابات، نگرانی شان را ابراز نمودند. معضل و مشکل در مورد یادشده نه تنها به عدم علاقمندی مردم کشور ارتباط می گرفت، بلکه سطح بلند تهدیدهای امنیتی از جانب مخالفان مسلح از جمله عوامل قابل نگرانی در امر شرکت و سهمگیری کمرنگ باشندهای کشور ما بشمار می آید.

"طالب" ها که بر بخش هایی از کشور تسلط دارند، اصل انتخابات ریاست جمهوری را مورد تایید قرار نداده و آنرا تحریم نمودند. پس از انجام انفجاری که حین کمپاین دسته انتخاباتی "دولت ساز" بر رهبری اشرف غنی در ولایت پروان بوقوع پیوست، دسته یادشده، کمپاین های انتخاباتی اش را در ولایت های دیگر نیز متوقف نمود. برعکس، رقیب اصلی آن از موقعیت پیش آمده سود جست و از وضعیت، بگونه اعظمی سود برد.

بمشکل بتوان ادعا نمود که پروسه انتخابات ریاست جمهوری کشور ما بیش از همه و قبل از سایر موارد به فاکتور های خارجی و بین المللی ارتباط دارد. صرف نظر از نگرش یک کشور خاص و منحصر بفرد، قشر سیاسی کشور، نظارت دقیق بر رفتار بازیگران خارجی را جز اولویت های برنامه های انتخاباتی شان می پندارند.

اما قابل ذکر می باشد که در حال حاضر نظریه حساسیت وضع کنونی و بدلائیل واضح و مبرهنی، این بازیگران خارجی اند که از بیان و اظهار مرجحیت شان اندر باب کاندیدها خودداری می ورزند. بایست خاطر نشان گردد که هر اقدام و هر موضعگیری و اظهار نظری در مورد کاندید و یا کاندیدهای مشخص، در واقعیت امر، بی احترامی به روش های دموکراتیک و نقض حاکمیت ملی کشور ما محسوب می گردد. اما مسأله فوق باین مفهوم می باشد که بازیگران خارجی، حتا اگر سخن از در مورد حمایت ایالات متحده از کابل نیز مطرح باشند، از شرط بندی هایی در مورد، خودداری نمی ورزند. در ایام پسین آنها بصورت پبهمی بانتشار سه اعلامیه مبادرت ورزیده و بگونه غیر مستقیم به مواضع غنی حمله نمودند.

در مورد انتخابات یادشده، مجددن باید یادآور شد که انتخابات ریاست جمهوری اخیر در کشور با وجود آنکه رسمن خاتمه یافته پنداشته شد، اما از جانب کمیسیون انتخابات، مرکز های رایدهی برای مدت زمان معین بمنظور تداوم پروسه یادشده، همچنان باز گذاشته شد. پروسه رایدهی که از ۷ صبح الی ۳ بجه پس از چاشت تعیین گردیده بود، اما بدلیل مراجعه عده ای از رای دهندها که منتظر شرکت در پروسه یادشده بودند، امر متذکره، الی ساعت ۵ پس از چاشت نیز تمدید گردید. در این انتخابات بتعداد ۹,۶ میلیون از افراد واجد شرایط رأی دهی ثبت نام نموده بودند، اما بدلائلی که در بالا از آن تذکر بعمل آمد، کمتر از ۲ میلیون تن آنها (در حدود ۲۰ درصد) در انتخابات عملن شرکت ورزیدند.

وسایل اطلاعات جمعی از موجودیت مشکلات و معضلاتی در جریان پروسه انتخابات یادآوری بعمل آوردند، از جمله: کمیسیون انتخابات از مجموعه ۵۳۷۳ مرکز رایدهی، مؤفق با ایجاد ارتباط و تماس با ۸۷۰ مرکز شده و اما بتعداد ۱۳۳۱ مرکز، اصلن مسدود باقی ماند. اما در نتیجه، خانم نورستانی اظهار داشت که در جریان انتخابات بتعداد ۹۸ درصد از مراکز رایدهی کاملن باز بود.

همچنان کمیسیون انتخابات تذکر داد که بمنظور شفافیت در امر متذکره، در امر شمارش آراء، محاسبه و شمارش آرای بیومتریکی شده مورد اعتبار خواهد بود. اما مطابق اطلاعات ارائه شده، موجودیت مشکلات و معضلاتی در سیستم بیومتریکی نیز نگرانی های رای دهندها را ببار آورد. مسأله یادشده، اصل شفافیت انتخابات را مورد سؤال قرار داد.

با اینهمه، خانم نورستانی ختم پروسه رایدهی در کشور را رسمن اعلام نموده و این در حالی بود که در ۹۸,۹ درصد از مراکز رایدهی از سیستم بیومتریکی کار گرفته شده و اما در ۹۶ درصد از مراکز یادشده، از کمبود مواد مورد ضرورت انتخاباتی نیز گزارش هایی موجود بود.

در نتیجه اعلام "طالب" ها مبنی بر برهم زدن پروسه یادشده، انتخابات در شرایط منحصر بفرد و تحت تدابیر شدید امنیتی در کشور برگزار گردید. اما طی مدت زمان دو هفته پس از انتخابات، از حادثه قابل ذکر تروریستی گزارشی بعمل نیامد، اما در نتیجه اقدامات تروریست ها طی ماه سنبله، عده ای از هموطنان ما از زندگی ساقط گردیدند که مسؤلیت آنرا "طالب" ها بر عهده گرفتند.

قابل یادآوری می باشد که در نتیجه انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۳ در کشور، اشرف غنی بقدرت رسید. عبدالله یگانه رقیب وی با وجود آنکه جزئی از پیکر حکومت وحدت ملی محسوب می گردید، در بسیاری از مسایل با نامبرده در مخالفت و ضدیت قرار گرفت. در انتخابات پسین نیز در مقابل همدیگر صرف آرای نمودند.

خاطر نشان باید نمود، کاندیدی که مؤفق به دستیابی بیشتر از ۵۰ درصد آرا می گردد، برنده انتخابات پنداشته می شود. اگر هیچکدام از کاندیدها مؤفق به دستیابی بیشتر از ۵۰ درصد آرا نگردند، انتخابات بدور دوم کشانده می شود. قرار بود نتایج مقدماتی شمارش آرا در ماه میزان سال روان، پس از بررسی شکایت های کاندیدها، اعلام گردد. اما اینک که مدت زمان قابل زکری از ختم پروسه انتخابات یادشده در کشور سپری می گردد، بجاست یادآوری بعمل آید که بسیاری ها چنین ابراز نظری نمایند که آینده کشور با اعلام نتیجه انتخابات اخیر، چندان معین و مشخص نخواهد گردید. اینکه کشور ما در انتظار چه حوادث و وقایعی خواهد بود، جریان زمان بآن پاسخ خواهد گفت.

قابل یاددانی می باشد که از رهگذر قانونی، پروسه انتخابات چندی قبل به پایان رسید. جریان و پروسه یادشده، با اقدامات و تحرکات مخالفان مسلح نیز همراه بود. اما عده ای از سیاستمداران کشور چنین می پنداشتند که انتخابات الی روشن شدن نتایج مذاکرات صلح باید معطل قرار داده شده تا اصل انتخابات با شرکت و سهمگیری "طالب" ها صورت عملی بخود اختیار نماید. مطابق اطلاعات واصله از جانب مقام های امنیتی کشور، ۲۹ عملیات علیه جنگجویان "طالب" راه اندازی گردیده که در نتیجه بتعداد ۳۴ تن از جنگجویان مخالف کشته شدند. طبق اطلاعات آژانس های خبررسانی، در کابل و مناطق اطراف آن بتعداد ۱۶ عملیات توسط قوت های امنیتی کشور راه اندازی گردیده که در نتیجه آن بتعداد ۱۴ تن از جنگجویان "طالب" را که قصد برهم زدن انتخابات را داشتند، دستگیر و به ارگان های امنیتی تسلیم داده شدند.

علاوه بر آن، در جریان تصفیه و پاکسازی در دیگر ولایات های کشور توسط قطعات خاص، بتعداد ۳۴ تن از جنگجویان مخالفان مسلح کشته و همچنان بتعداد ۴ تن از آنها نیز بازداشت گردیدند. همچنان اداره امنیت ملی از راه اندازی ۲۹ عملیات علیه "طالب" ها خبر داد.

نباید فراموش نمود که در انتخابات های قبلی بشمول آخرین انتخابات ریاست جمهوری در کشور، این عامل و فاکتور قومی و نژادی است که سخن اول را گفته و نقش بس عده ای در مورد ایفا می نماید. ناظران چنین پیشبینی می نمایند که پستون ها به عبدالله را می خواهند داد و اشرف غنی نیز در دور نخست برنده خواهد بود و نتیجه انتخابات ریاست جمهوری کشور در دور دوم مشخص خواهد گردید. آیا دسته انتخاباتی عبدالله در نظر دارد تا مانع انتخاب مجدد اشرف غنی بمثابه رئیس جمهور کشور شده و در دور بعدی ریاست جمهوری از اشرف غنی انتقام گیرد و یا شرایطی بوجود خواهد آمد که در متن آن، زمینه های توافق سیاسی را با طرف مقابل مساعد و مهیا نماید؟

اما دو هفته قبل از انتخابات، سروصداهایی بر راه انداخته شد که ممکن عبدالله نتواند موقعیتش را بمثابه رقیب اصلی اشرف غنی همچنان حفظ نماید. بگفته یکی از ناظران انتخاباتی، چندی قبل "صدای امریکا" خبری را مبنی بر این امر بنشر سپرد که مطابق همه پرسسی بعمل آمده، در رتبه بندی انتخاباتی، حزب اسلامی بر رهبری گلبدین حکمتیار جایگاه دوم را از آن خود نمود. نباید فراموش نمود که بگفته بسیاری ها، حکمتیار می توانست بخشی از آرائی را که بنفع حنیف اتمر بکار گرفته شده بود، بخود اختصاص دهد. نباید فراموش خاطر مآشود که ایدئولوژی و طرز دید حزب اسلامی بر رهبری حکمتیار از نحوه دید و طرز تفکر طالبانی و سایر گروه های جهادی بگونه اندکی از هم متمایز می گردند، همچنان قرابت های قابل توجهی در موضعگیریهای یادشده، "طالب" ها را با حزب اسلامی نزدیک ساخته و بهم پیوند می دهد.

انتخابات اخیر ریاست جمهوری در کشور، بنحوی از انحاء معامله ایالات متحده با "طالب" ها را محکوم نمود. چه چنین وضعیت پیش آمده، بن بست کنونی را شکسته و انتخابات براه افتاد. با وجود اینهمه، چه چیزی در معرض خطر قرار دارد؟

با اعلام تاریخ آغاز مبارزات مقدماتی انتخابات اخیر ریاست جمهوری در کشور، با شرکت ۱۵ تن از کاندیدها براه افتاد. اما چنین معلوم شد که بیشتر از همه، بتعداد چهارتن از کاندیدهای یادشده ممکن به رقابت بپردازند که در میان این چهار نفر هم در آخرین تحلیل دو کاندید یعنی اشرف غنی و عبدالله ممکن به مرحله نهایی راه یابند و حالا که چنین شده و رقابت های نفس گیر میان آن دو پایان گرفته، دیده شود بُرد باکیست؟ در این میان مطابق گفته های کارشناسان، اشرف غنی با استفاده از موقف قبلی اش و بکارگیری از امکانات و فرصت های دولتی مبارزات انتخاباتی را آغاز و با استفاده از چنین وضعیتی آنرا بسر انجام رسانیده و قسمن هم از پشتیبانی و حمایت رأی دهندگان نیز برخوردار گردید. مطابق سروی هایی که بعمل آمده است، ممکن اشرف غنی، قبل از آنکه انتخابات بدور دوم بیانجامد، ۵۳ - ۵۶ درصد آرای انتخاباتی را بخود اختصاص دهد. اما چنانچه در عمل ثابت گردیده که در افغانستان بویژه طی دهه پسین، انتخاب رئیس جمهور کشور در دور نخست انتخابات بعید بنظری رسد.

حالت و وضعیتی که در انتخابات قبلی ریاست جمهوری بوقوع پیوست، کاملن منحصر بفرد محسوب می گردد. با وجود آنکه

این واقعیت بهمگان واضح و روشن است که کدام یک از کاندیدها رقیب همدیگر می باشند، اما از پیشداوری در مورد اعلام نتایج انتخابات، از ابراز نظر خودداری بعمل می آید.

یکشنبه ۵ ماه میزان سال ۱۳۹۸